A. D. 1916. N^RUS XI.

CURRENDA

Suprema Sacra Congregatio S. Officii.

I.

Decretum, quo plura solvuntur dubia circa indulgentias a tertiariis saecularibus Ordinis Minorum lucrandas.

Procurator generalis Ordinis Fratrum Minorum Supremae Sacrae Congregationi Sancti Officii sequentia humiliter exposuit:

Recolendae memoriae Pius Papa X. per Breve *Sodalium e Tertio Ordine,* datum de 5. Maii 1909. in perpetuum concessit: »Ut quibus pontificalis indulgentiae donis fruuntur, quosque de bonis operibus spirituales fructus percipiunt familia seraphicae primi et alterius Ordinis, ea omnia Tertiarii Franciscales quotquot sunt utriusque sexus et cuiusvis Instituti, vitae mortisque tempore participent«. Insuper idem Pontifex oblatis sibi in eam rem precibus annuens, propriaque manu supplici libello subscribens, die 17. eiusdem mensis et anni in perpetuum pariter concessit: »Quatenus laudata Indulgentiarum et spiritualium fructuum communicatione perfrui in perpetuum possint, quotquot sub patriarchae seraphici sancti Francisci vexillo militant, ad quemcumque Ordinem vel Ordinum familiam pertineant«.

Iam vero ex hac indulta communicatione Indulgentiarum, non pauca dubia suborta sunt quoad eiusdem interpretationem et applicationem ad casus particulares. Quapropter, ut secure procedatur in re tanti momenti, orator suppliciter rogavit, ut authentice solverentur haec dubia:

I. Utrum vi praedictae communicationis ecclesiae seu publica oratoria, quae sint propria Tertii Ordinis Saecularis Franciscalis, gaudeant Indulgentiis concessis cuilibet ecclesiae et oratorio publico primi et secundi Ordinis nec non Tertii Ordiois Regularis favore omnium fidelium, qui ea loca certis diebus visitaverint?

II. Utrum fideles adscripti Tertio Ordini S. Francisci lucrari possint Ingulgentias directe concessas ecclesiis seu oratoriis primi, secundi et tertii Ordinis Regularis, si loco ipsorum visitent ecclesiam seu capellam, in qua sedes Sodalitii est constituta, quamvis haec ecclesia seu capella ad Tertium Ordinem proprie non pertineat? Et, si affirmative.

III. An vi indultae communicationis Tertiarii lucrari valeant Indulgentiam plenariam concessam visitantibus ecclesias primi Ordinis in Commemoratione omnium Fratrum defunctorum, tum in die, quo eadem Commemoratio celebratur

apud Familiam, sub cuius obedientia vivunt, tum etiam in die, quo apud alias Familias celebratur, idest pluries per annum?

IV. Utrum Indulta pro consequendis Indulgentiis favore Tertiariorum infirmorum, impeditorum, etc., de quibus agitur cap. V. Summarii approbati a Sacra Congregatione Indulgentiarum die 11. Septembris 1901., respiciant dumtaxat Indulgentias Tertio Ordini Saeculari directe concessas, an etiam communicatas ex primo, secundo ac Tertio Ordine Regulari?

V. An haec communicatio a Pio X. indulta valeat tam pro Indulgentis ad ea usque tempora concessis, quam pro illis, quae in posterum Ordini Franciscali concedentur?

Et Emi Domini Cardinales Inquisitores, feria IV. die 7. Iunii 1916. in ordinario coetu coadunati respondendum censuerunt:

Ad I. et II. Affirmative.

Ad III. Negative; sed semel tantum in anno.

Ad IV. Negative ad primam partem; affirmative ad secundam.

Ad V. Affirmative.

Facta autem, feria V. subsequenti, die 8. iisdem mense et anno, relatione Ssmo D. N. D. Benedicto div. prov. Papae XV. per R. P. D. Adsessorem, Sanctitas Sua sententiam Emorum Patrum benigne ratam habuit et confirmavit.

Contrariis quibuscumque non obstantibus.

R. Card. MERRY DEL VAL
Secretarius.

† DONATUS, Archiep. Ephesin.,
Adsessor.

II.

Decretum. De formulis precum indulgentiis ditatis non interpolandis.

Ab hac Suprema Sacra Congregatione S. Officii petitum fuit: »Au formulae precum, ob aliquam immutationem in eis introductam, Indulgentias eisdem a Sancta Sede adnexas amittant«? Porro cum huiusmodi formulae Indulgentis ditatae, antea accurate revisioni subiici soleant, ac eis proinde quidquam demere, superaddere, vel in alios sensus inflectere, irreverentia et periculo non careat, et abusibus ansam praebere queat, Emi ac Rmi DD. Cardinales Inquisitores Generales in plenario conventu habito feria IV. die 21. Iunii 1916. declarandum censuerunt: »Formulas quascumque precum, laudum, invocationum et cetera, a Sancta Sede Indulgentiis ditatas, per quamlibet additionem, detractionem, interpolationem concessis Indulgentiis plane destitui«.

Et sequenti feria V. die 22. Ssmus D. N. D. Benedictus div. prov. Pp. VX. in solita audientia R. P. D. Adsessori Supremae S. Congregationis S. Officii impertita, relatam sibi Emorum Patrum resolutionem benigne adprobare ac confirmare dignatus est.

Contrariis quibuscumque, etiam speciali atque individua recordatione dignis, non obstantibus.

R. Card. MERRY DEL VAL
Secretarius.

† DONATUS, Archiep. Ephesin.,
Adsessor.

S. Congregatio de disciplina Sacramentorum: Irregularitatis.

Ab hac Sacra Congregatione de disciplina Sacramentorum quaesitum est, quomodo locorum Ordinarii se gerere debeant:

1. si qui clerici, sacris vel presbyteratus, vel diaconatus, vel subdiaconatus Ordinibus initiati, praesenti bello, contracta ex defectu corporis irregularitate, excedant, et ut ab hac irregularitate ad susceptos exercendos Ordines, vel etiam ad superiores recipiendos dispensentur, postulent;

2. si qui maioribus Ordinibus nondum initiati praesenti bello, pariter contracta ex defectu corporis irregularitate, excedant, et ut ab hac irregularitate ad sacros recipiendos Ordines dispensentur, postulent.

Haec Sacra Congregatio, re mature perpensa et facta de universis Ssmo Dno Nostro Benedicto PP. XV. relatione, respondit:

Ad I. Recurratur in singulis casibus.

Ad II. Non expedire, ut promoveantur.

Datum Romae, ex aedibus huius S. Congregationis, die 3. Aprilis 1916.

PHILIPPUS CARD. GIUSTINI
Praefectus.

† ALOISIUS CAPOTOSTI, Ep. Thermen.,
Secretarius.

L. 7470.

W sprawie zaboru dzwonów na cele wojenne.

C. k. Namiestnictwo reskryptem z dnia 25. b. m. i r. L. XIa. 217.785/3216 zawiadomiło Konsystorz Biskupi, że według pisma c. i k. Komendy wojskowej w Krakowie z dnia 15. b. m. i r. B. A. Nr. 13.006 rozporządzenie c. k. Ministerstwa W. i O., podane do wiadomości Wielebnego Duchowieństwa w Krakowie IX. br. str. 56–57. ma zastósowanie *jedynie w tych kościołach,* które przez inwazyę nieprzyjacielską zostały zniszczone albo też wskutek niej doznały zmniejszenia liczby dzwonów; pozatem wszystkie inne kościoły muszą oddać 2/3 części ogólnej wagi dzwonów.

O tem najnowszem zarządzeniu zawiadamiamy niniejszem wszystkich P. T. XX. Rządców kościołów.

L. 2755.

Nowe plany nauki religii

w szkołach ludowych i wydziałowych, opracowane przez Ks. prof. Walentego Gadowskiego, zyskały naszą aprobatę i począwszy od bieżącego roku szkolnego 1916/17 będą obowiązywały w dyecezyi Naszej.

Zawiadamiając o tem PT. Duchowieństwo parafialne i XX. Katechetów, polecamy, by się do tych planów ściśle stósowali.

L. 5603.

W sprawie robotników sezonowych.

Między robotnikami, którzy jeszcze przed wojną udali się za granicę, przeważnie do Niemiec i do Danii, a obecnie wskutek wojny nie mogą wrócić panują pod względem moralnym opłakane stosunki. Wiek młody, otoczenie obce językiem a bardzo często i wiarą, zerwanie stosunków z rodziną przyczyniają się bardzo do rozluźnienia obyczajów, do życia w związkach nieprawych. Duchowieństwo niemieckie i duńskie nakłania pary żyjące w konkubinacie do brania ślubów kościelnych; napotyka jednak na trudności w uzyskaniu dokumentów potrzebnych, a tymi są: 1) metryka urodzenia i chrztu, 2) świadectwo wolnego stanu, 3) świadectwo zdolności do zawarcia małżeństwa (Ehefähigkeitszeugniss) t. j. stwierdzenie, że według obowiązujących ustaw państwowych nie zachodzi przeszkoda do zawarcia małżeństwa, wymagane przez ustawodawstwo niektórych państw związkowych w Niemczech; — u nas w Austryi wystawia tego rodzaju świadectwa władza polityczna I. instancyi t. j. c. k. Starostwo; 4) w razie małoletności pozwolenie ojca lub władzy opiekuńczej.

W ostatnich czasach podjęło się pośrednictwa w uzyskaniu tych dokumentów biuro informacyjne i porady prawnej K. B. K. w Krakowie, ul. św. Tomasza 37. Ale nie idzie mu to gładko, gdyż jedni XX. Proboszczowie zwlekają z odpowiedzią kilka tygodni nieraz, kiedy w tych wypadkach zależy dużo na pośpiechu; inni na prośby rodzin odmawiają wystawienia dokumentów, nie zważając na to, że woli rodzicielskiej stanie się zadość, ale Bogu i duszy nowożeńca dzieje się krzywda, gdyż go się obojętnie pozostawia w stanie grzechu ciężkiego; inni wreszcie Proboszczowie obliczają koszta kancelaryjne za wysoko, robotnik zaś sezonowy nie opływa w pieniądze, woli raczej żyć dalej „na wiarę“, niż zapłacić do 50 koron za dokumenta swoje i swej narzeczonej, nie licząc kosztów tłómaczenia dokumentów wystawionych zazwyczaj po polsku a nie po łacinie lub wreszcie i po niemiecku.

Koszta kancelaryjne winny być obliczane nisko choćby już z tego względu, że często gorliwy proboszcz niemiecki lub duński ponosi je z własnej kieszeni.

Zważywszy wreszcie, że proboszcz, nie znający języka polskiego, może nie zrozumieć robotnika, nie znać dokładnie jego stosunków rodzinnych a nawet pisowni nazwiska, XX. Proboszczowie tu w kraju nie powinni się domagać odeń dokładnych wyjaśnień, bo te mogą znaleźć na miejscu u rodziny.

Polecamy tedy, aby P. T. Rządcy kościołów na prośby czy to duszpasterzy zagranicznych czy biura informacyjnego w Krakowie nadsyłali bezzwłocznie żądane dokumenta lub wyjaśnienia; — gdyby się tego okazała potrzeba, nawet bezinteresownie.

Składki na żołnierzy dotkniętych gruźlicą i na inwalidów wojennych.

Reskryptem z 25. lipca b. r. L. 16721. zarządził J. E. Pan Minister spraw wewnętrznych składki we wszystkich krajach Monarchii celem materyalnego

poparcia działalności austryackiego Stowarzyszenia ku zwalczaniu gruźlicy wśród powracających z pola żołnierzy oraz na cele akcyi opiekuńczej nad inwalidami. W wykonaniu tego zarządzenia zechcą Wielebni Rządcy parafii ogłosić ludowi składki na cel wskazany i zebrane kwoty przesłać do Naszego Konsystorza.

Nr. 5471.

XX. Salezyanie i ich teoretyczno-praktyczna szkoła organistowska w Przemyślu.

XX. Salezyanie w Przemyślu powzięli myśl stworzenia nowego typu szkoły dla organistów; szkoły, którąby obok wykształcenia fachowego udzielała kandydatom zgodnego z ich powołaniem zawodowem wykształcenia praktycznego, któreby polepszyło ich byt materyalny. Prospekt tej szkoły przedstawia się jak następuje:

PROSPEKT SALEZYAŃSKIEJ SZKOŁY ORGANISTÓW W PRZEMYŚLU.

§ I. Cel.

Celem nowozałożonej szkoły organistów w Przemyślu, stojącej pod zarządem XX. Salezyanów i nadzorem Najprzew. bisk. Ordynaryatu przemyskiego obrządku łacińskiego, jest wychować dla kościoła organistów, którzyby nietylko byli zawodowo wykształceni i głęboko religijni, ale posiadali także możność odpowiedniego do swego stanu utrzymania.

§ II. Wychowanie i plan nauki.

Do osiągnięcia tego celu Szkoła dążyć będzie przez udzielanie uczniom:

a) *Wychowania chrześcijańskiego* w internacie, urządzonym według zasad pedagogicznych Czcig. X. Bosko.

b) *Wykształcenia ogólnego*, obejmującego naukę: 1) religii, 2) języka polskiego, 3) języka niemieckiego, 4) rachunków, 5) kaligrafii.

c) *Wykształcenia zawodowego* z zakresu 1) teoryi muzyki, śpiewu wogóle, harmonii i modulacyi; 2) śpiewu gregoryańskiego i kościelno-ludowego; 3) gry na fortepianie i organach; 4) dyrygowania i prowądzenia chórów; 5) łaciny i liturgiki; 6) budowy organów. — Nadto mieć będą uczniowie sposobność wyuczenia się gry na skrzypcach i instrumentach dętych.

d) *Wykształcenia w kierunku praktycznym*, polegającego na tem, że prócz nauki muzyki i przedmiotów teoretycznych, uczniowie pobierać będą jedną z następujących nauk praktycznych wedle wyboru:

1. Ogrodnictwa z sadownictwem i pszczelnictwem;

2. Buchalteryi i rachunkowości, którąby im dała możliwość objęcia posad przy kasach Reifeisena, kółkach rolniczych, mleczarniach, sklepikach itp. i pisarstwa gminnego.

3. Krawiectwa, wedle programu szkół zatwierdzonych przez władze rządowe.

§ III. Trwanie nauki.

Nauka trwa w zasadzie trzy lata, chociaż dla uczniów, którzy wstępują do Szkoły już z pewnem przygotowaniem, może ona być odpowiednio skróconą.

Dla tych, którzy z praktycznych zajęć obiorą krawiectwo, przedłuży się natomiast do lat czterech, aby mogli uzyskać świadectwo wyzwolenia, uprawniające ich w przyszłości do samodzielnego prowadzenia rękodzieła.

§ IV. Warunki przyjęcia.

Zgłaszający się na pierwszy rok powinni:

1. mieć przynajmniej 14 lat skończonych i wykazać się dobremi świadectwami z ukończonej szkoły ludowej;

2. posiadać słuch muzykalny i dobry głos;

3. wnieść podanie do dyrekcyi szkoły, dołączając: a) metrykę, b) świadectwo moralności od X. Proboszcza, c) świadectwo szkolne, d) świadectwo zdrowia ! szczepienia ospy.

Pierwszeństwo mieć będą ci, którzy a) już przebyli mutacyę głosu, b) posiadają większą znajomość muzyki; a przedewszystkiem c) ci, którzy poleceni zostaną przez Przew. XX. Proboszczów.

§ V. Egzamin wstępny.

Nowoprzyjęci poddani zostaną zaraz przy wstępie do Zakładu egzaminowi wstępnemu. W razie gdyby się przy egzaminie wstępnym albo po pewnym czasie próby okazało, że uczeń nie posiada potrzebnych kwalifikacyi, zostanie on zwrócony rodzicom.

§ VI. Egzamina roczne i świadectwa.

Pod koniec każdego roku szkolnego odbędzie się przy współudziale delegata Najprzew. Ordynaryatu przemyskiego egzamin, na podstawie którego wydane zostanie uczniom świadectwo z postępów i obyczajów. Świadectwo uzdolnienienia, uprawniające do objęcia posady organisty, uzyskają ci tylko uczniowie, którzy ukończą ostatni kurs nauki z postępem conajmniej dostatecznym.

§ VII. Powinności uczniów.

Uczniowie powinni uiszczać:

a) raz do roku przy wstępie kwotę 20 K. za użycie łóżka, materaców, koców, poduszek i nakrycia, dostarczonych przez Zakład. Kwoty tej nie zwraca się, chociażby uczeń dni kilka tylko przebył w Zakładzie;

b) 5 K. co miesiąc za użycie instrumentów muzycznych;

c) co miesiąc należytość za pobrane książki, przybory szkolne, lekarstwa, znaczki pocztowe, za pranie bielizny, naprawki ubrań i obuwia itp.

d) opłatę miesięczną za utrzymanie, której wysokość oznaczona zostanie w poszczególnych wypadkach, z uwzględnieniem materyalnego położenia kandydatów. Umówioną opłatę uiszczać należy z góry z początkiem każdego miesiąca. Nieobecność ucznia nieprzekraczająca dni 14 nie będzie brana w rachubę przy obliczaniu tej opłaty.

Nadto powinien uczeń przynieść ze sobą t. zw. wyprawę, t. j. 1) dwa ubrania na dni powszednie i jedno na święta; 2) płaszcz zimowy; 3) dwie pary trzewików; 4) czapkę; 5) trzy koszule i trzy pary kalesonów letnich; 6) dwie koszule i dwie pary kalesonów zimowych; 7) cztery pary szkarpetek,

sześć chusteczek do nosa, trzy ręczniki; 8) cztery prześcieradła (2 m. × 1'40) i dwie poszewki (80 cm. × 45); nadto 9) krawatki, kołnierzyki, szczotki, grzebień itd. — Każdy kawałek powinien być znaczony liczbą podaną przez Dyrekcyę przy przyjęciu.

§ VIII. Uwagi.

Rok szkolny trwa od 15 sierpnia do 15 lipca. Wyjeżdżanie na święta i odwiedzanie rodziny jest w ciągu roku niedopuszczalne. Wychodzenie ze zakładu, palenie, przechowywanie u siebie pieniędzy, znaczków pocztowych lub przedmiotów wartościowych jest uczniom wzbronione. Korespondencya i wszelkie przesyłki podlegają kontroli X. Dyrektora.

* * *

Ponieważ sprawę założenia tego rodzaju szkoły organistowskiej uważamy, za bardzo aktualną i jesteśmy przekonani, że taka szkoła piekącą od dawna kwestyę organistowską rozwiąże w sposób możliwie najlepszy, przeto otwarcie tej szkoły, nastąpić mające w październiku br. witamy z radością i wszystkim PT. Rządcom kościołów w Naszej Dyecezyi szkołę tę polecamy, prosząc o poparcie tego zbożnego dzieła bądź zachętą uzdolnionych chłopców do tego zawodu, bądź datkami pieniężnymi lub innemi ofiarami.

Adres Szkoły jest następujący:

Salezyańska Szkola Organistów, Przemyśl ul. św. Jana l. 15.

L. 5807.

Polecenie.

Zdrój łask i przywilejów w świętej sukni Szkaplerza Najświętszej Panny Maryi z Góry Karmelu. Napisał O. Marcin Maciak, Prowincyał OO. Karmelitów. Nakładem OO. Karmelitów we Lwowie 1916 r. Książkę tę, liczącą 140 stron druku, polecamy P. T. Duchowieństwu jako pożyteczny podręcznik do prowadzenia Bractwa Szkaplerza św. Podaje bowiem dokładnie wszystkie wiadomości o Szkaplerzu, łaski i przywileje oraz obowiązki członków i treść do przemów na temat Szkaplerza św.

Mutationes inter Venerabilem Clerum.

Institutus: R. D. *Suwada Carolus* (iun.), Coop. exp. in Zdrochec, ad beneficium in Rożnów.

Resignavit benef. in Łączki kucharskie R. D. *Jaroch Andreas.*

Translati: RR. DD. *Przeworski Iulianus,* Admin. in Rożnów, ad Siedliska Bogusz; *Bruśnicki Iacobus,* Coop. in Siedliska Bogusz, ad Sobolów; *Sadkiewicz Ioannes,* Coop. in Sobolów, ad Janowice qua Coop. expos.; *Chmura*

Ignatius, Coop. in Radłów, ad Zdrochec qua Coop. expos.; *Kornaus Adalbertus,* Coop. in Wilczyska, ad Radłów; *Opoka Iacobus,* Coop. in Olesno, ad Nowy Sącz; *Leśniak Iosephus,* Coop. in Góra ropczycka, ad Olesno et *Teper Ioannes,* antea Coop. in Krościenko, ad Góra ropczycka.

Actuali curae pastor. cop. milit. applicatus: R. D. *Wolanin Ladislaus,* Coop. in Nowy Sącz.

Z KONSYSTORZA BISKUPIEGO.

W Tarnowie, dnia 25. października 1916.

Ks. Dr Władysław Mysor
Kanclerz.

† Leon
Biskup

Nakładem Kleru Dyecezalnego Z Drukarni Zygmunta Jelenia w Tarnowie.